

Název školy: ZŠ A MŠ ÚDOLÍ DESNÉ, DRUŽSTEVNÍ 125, RAPOTÍN

Název projektu: Ve svazkové škole aktivně - interaktivně

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3465

Autor: Mgr. Monika Vavříková

Tematický okruh: Geometrie 7

Název: VY_32_INOVACE_15_Hranoly

Vytvořeno:

- duben 2014

Anotace:

- Tento materiál je určen ke shrnutí kapitoly o síti, povrchu a objemu hranolů.
Žáci samostatně řeší zadané úlohy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

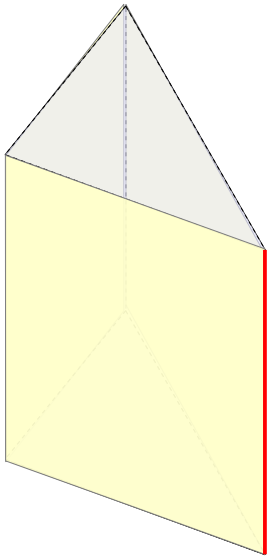
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

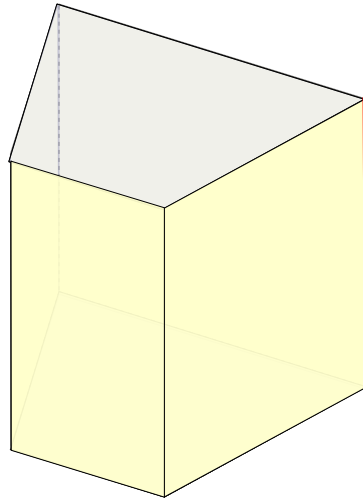
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hranoly

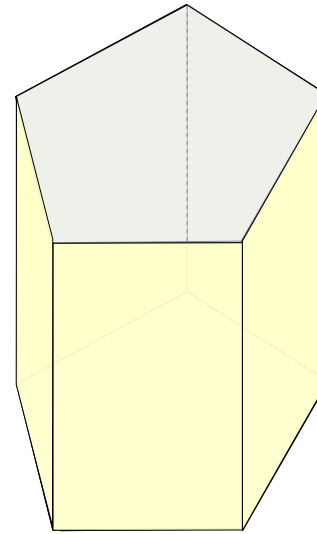
Trojboký hranol

Podstavy hranolu jsou trojúhelníky.

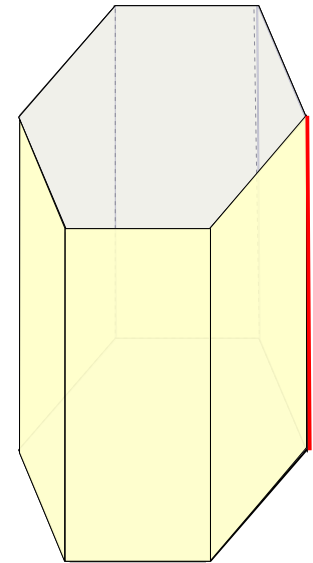
Čtyřboký hranol

Podstavy hranolu jsou čtyřúhelníky

Pětiboký hranol

Podstavy hranolu jsou pětiúhelníky

Šestiboký hranol

Podstavy hranolu jsou šestiúhelníky

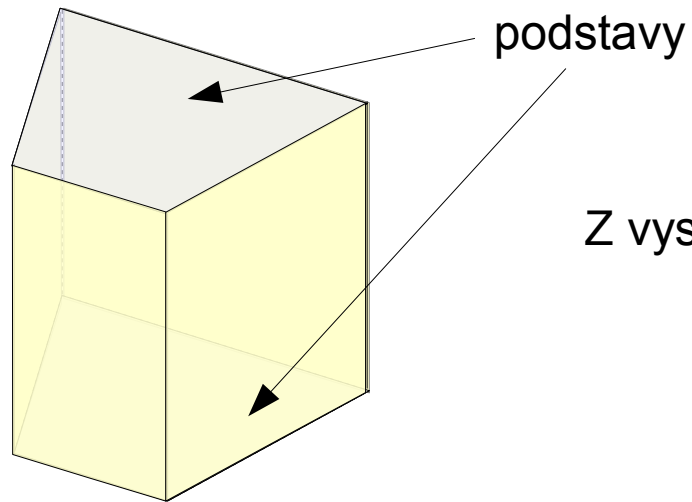
Podstavy hranolu - jsou shodné obrazce

Stěny hranolu - jsou čtverce nebo obdélníky

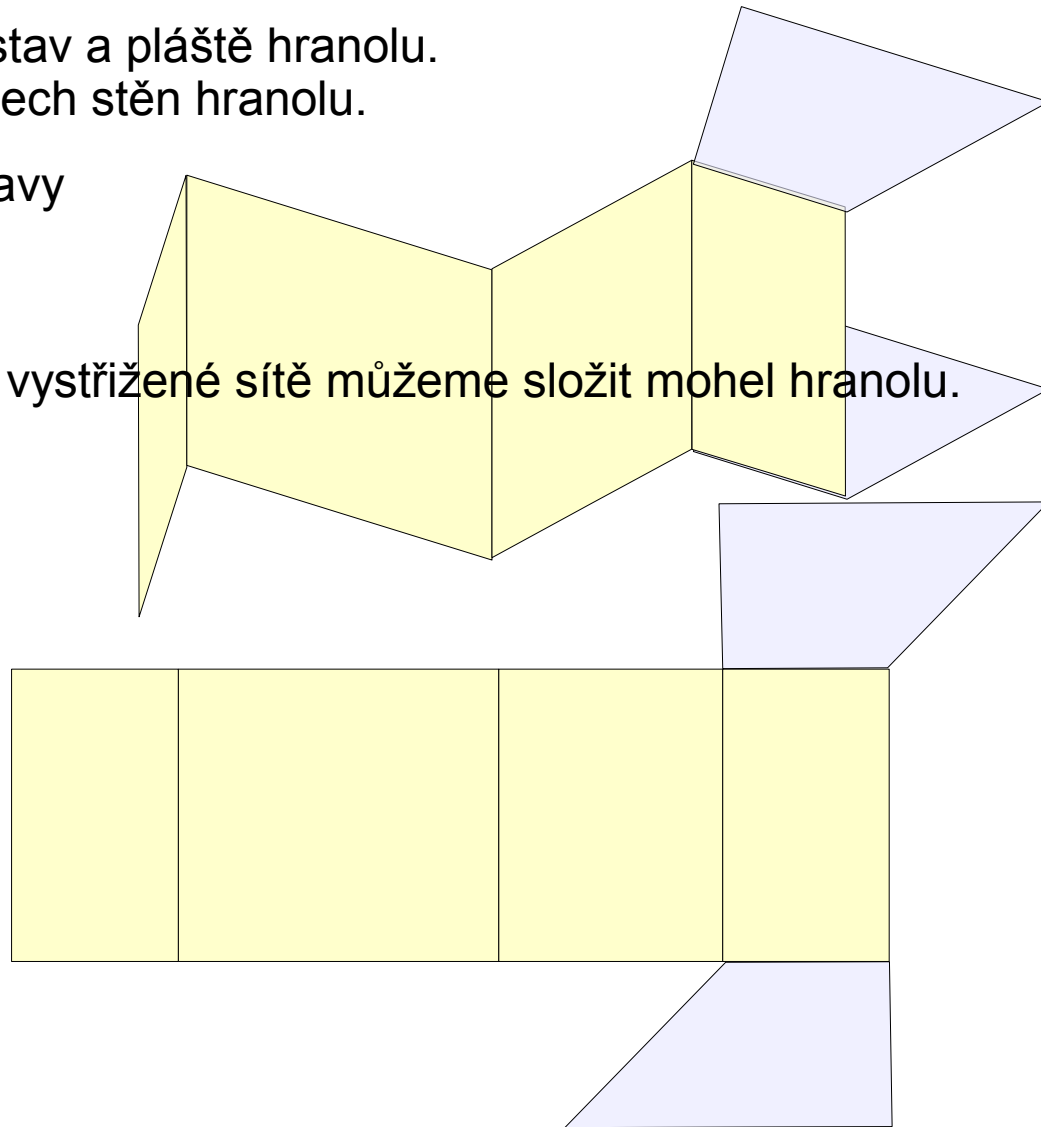
Výška hranolu - je délka jeho boční hrany

Sít' hranolu

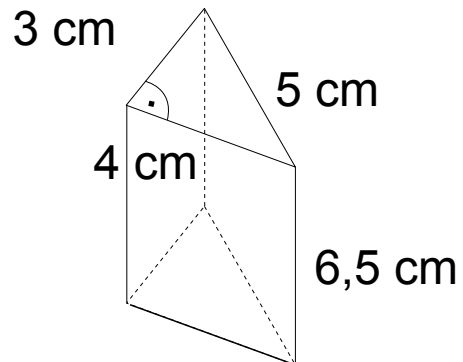
Sít' hranolu je složena z podstav a pláště hranolu.
Plášť hranolu je složen ze všech stěn hranolu.

Z vystřižené sítě můžeme složit model hranolu.

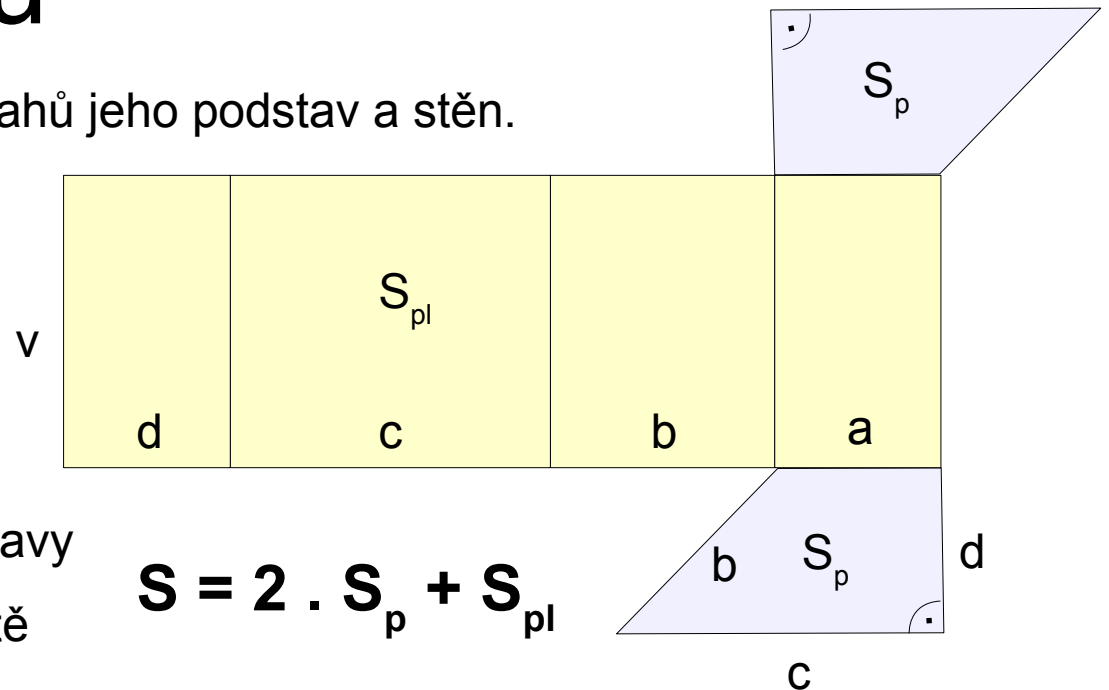
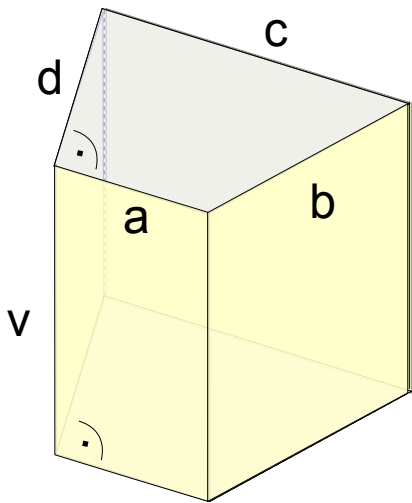

Úloha: Narýsuj sít' trojbokého hranolu podle obrázku.

Povrch hranolu

Povrch hranolu je roven součtu obsahů jeho podstav a stěn.

S_p – obsah podstavy

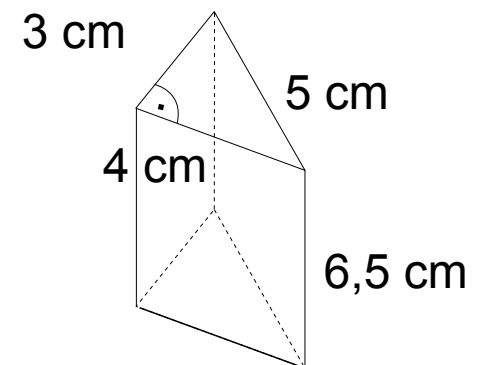
S_{pl} – obsah pláště

$$S = 2 \cdot S_p + S_{pl}$$

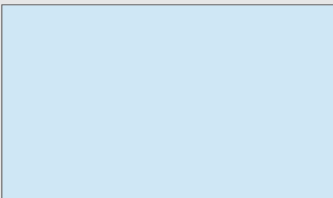
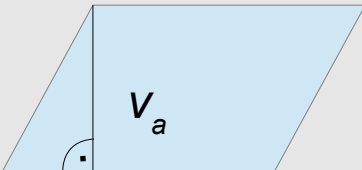
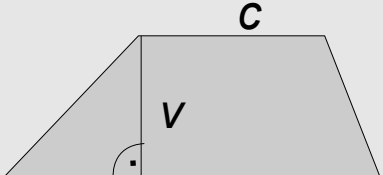
Rozvinutý plášť je čtverec nebo obdélník. Jedna jeho strana je rovna obvodu podstavy a druhá je rovna výšce hranolu.

Pro tento hranol je tedy: $S_{pl} = (a + b + c + d) \cdot v$

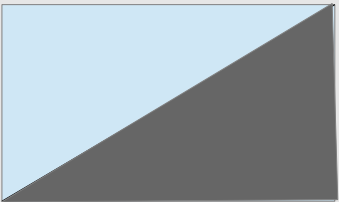
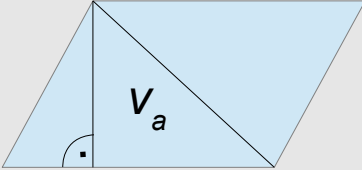
Úloha: Vypočítej povrch trojbokého hranolu podle obrázku:

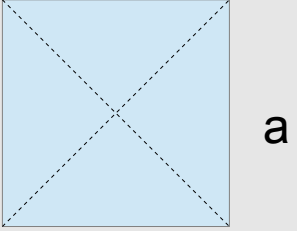
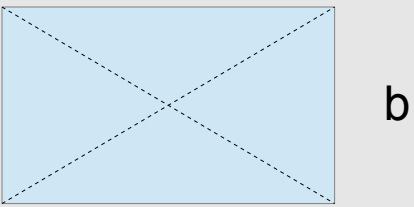
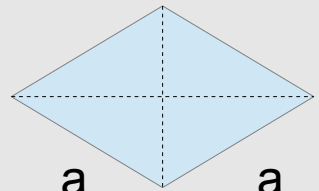
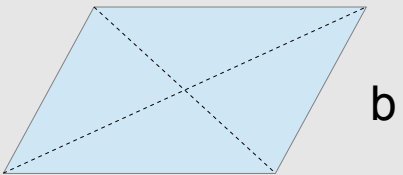
Obsah některých čtyřúhelníků

Čtverec	Obdélník	Kosočtverec a Kosodélník	Lichoběžník
 <p style="text-align: center;">a</p>	 <p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: right;">b</p>	 <p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: right;">v_a</p>	 <p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: right;">c</p> <p style="text-align: right;">v</p>
$S = a \cdot a$	$S = a \cdot b$	$S = a \cdot v_a$	$S = \frac{(a+c) \cdot v}{2}$

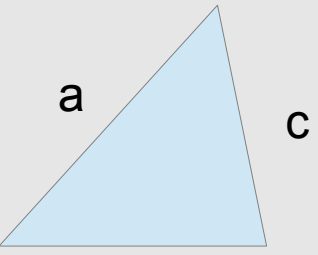
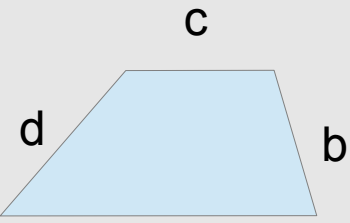
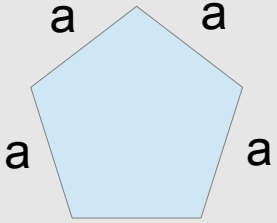
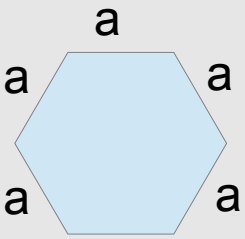
Obsah některých dalších obrazců

	Pravoúhlý trojúhelník	Trojúhelník	
	 <p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: right;">b</p>	 <p style="text-align: center;">a</p> <p style="text-align: right;">v_a</p>	
	$S = \frac{a \cdot b}{2}$	$S = \frac{a \cdot v_a}{2}$	

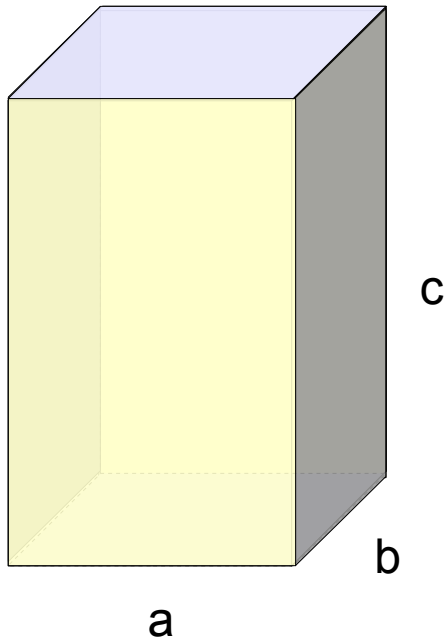
Obvod rovnoběžníků

Čtverec	Obdélník	Kosočtverec	Kosodélník
			
$O = 4 \cdot a$	$O = 2 \cdot (a + b)$	$O = 4 \cdot a$	$O = 2 \cdot (a + b)$

Obvod dalších obrazců

Trojúhelník	Lichoběžník	Pravidelný pětúhelník	Pravidelný šestiúhelník
			
$O = a + b + c$	$O = a + b + c + d$	$O = 5 \cdot a$	$O = 6 \cdot a$

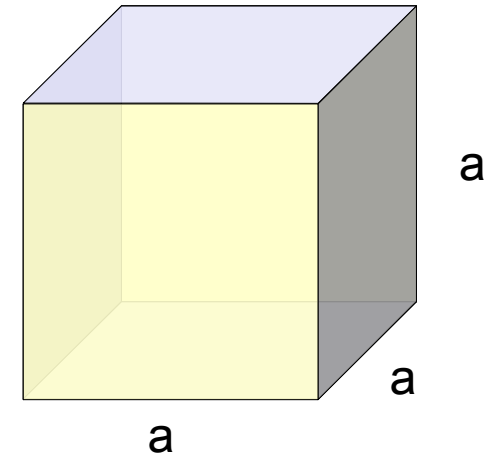
Kvádr a krychle

jsou zvláštní případy
hranolů

Krychle

- všechny stěny jsou shodné čtverce
- všechny hrany jsou stejně dlouhé

Kvádr

- podstavy jsou shodné čtverce nebo obdélníky
- stěny jsou obdélníky – protější stěny jsou shodné

Jak se vypočítá objem krychle?

$$V = a \cdot a \cdot a$$

1. Úloha: Vypočítej objem krychle o hraně délky $a = 5,2$ cm.

Jak se vypočítá objem kvádru?

$$V = a \cdot b \cdot c$$

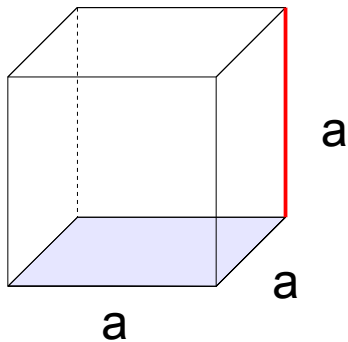
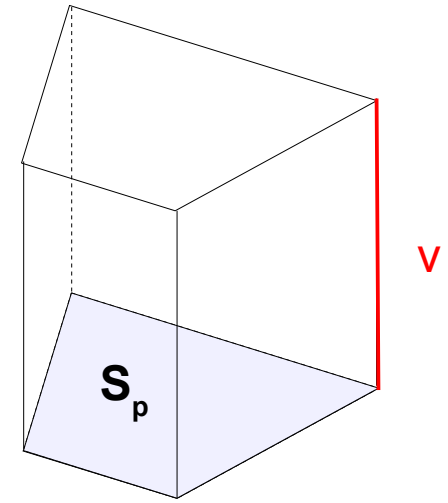
2. Úloha: Vypočítej objem kvádru o hranách délky $a = 4,3$ cm ; $b = 36$ mm ; $d = 0,5$ dm

Objem hranolu

Objem hranolu vypočítáme, jestliže obsah jeho podstavy vynásobíme výškou hranolu.

$$V = S_p \cdot v$$

Platí tento vzorec i pro výpočet objemu krychle a kvádrů?

Podstavou krychle je čtverec.

Obsah čtverce vypočítáme: $S_p = a \cdot a$

Výška krychle je rovna délce její hrany: $v = a$

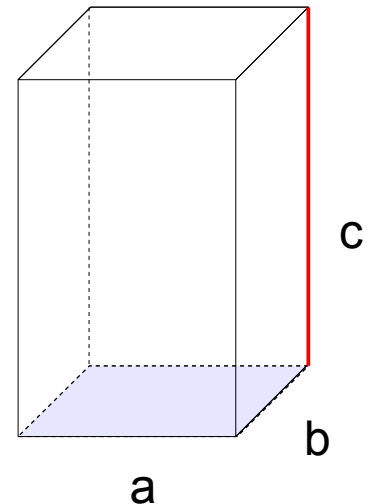
$$V = S_p \cdot v = a \cdot a \cdot a$$

Podstavou kvádrů je obecně obdélník.

Obsah obdélníku vypočítáme: $S_p = a \cdot b$

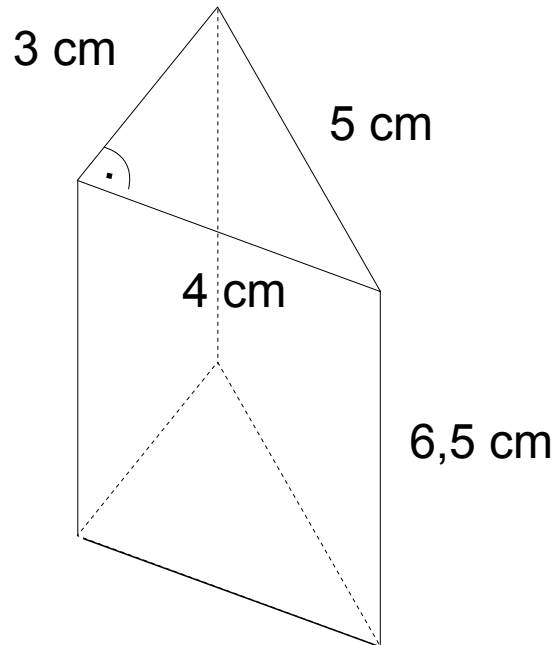
Výška kvádrů je rovna délce její boční hrany: $v = c$

$$V = S_p \cdot v = a \cdot b \cdot c$$

Úloha: Vypočítej OBJEM trojbokého hranolu podle obrázku:

1. Vypočítáme obsah podstavy:
- podstava je pravoúhlý trojúhelník

$$S_p = (a \cdot b) / 2$$

$$S_p = (3 \cdot 4) / 2$$

$$S_p = 12 / 2$$

$$S_p = 6 \text{ cm}^2$$

2. Vypočítáme objem:

$$V = S_p \cdot v$$

$$V = 6 \cdot 6,5$$

$$V = 39 \text{ cm}^3$$

ZDROJE

- vlastní tvorba
